

XXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXX

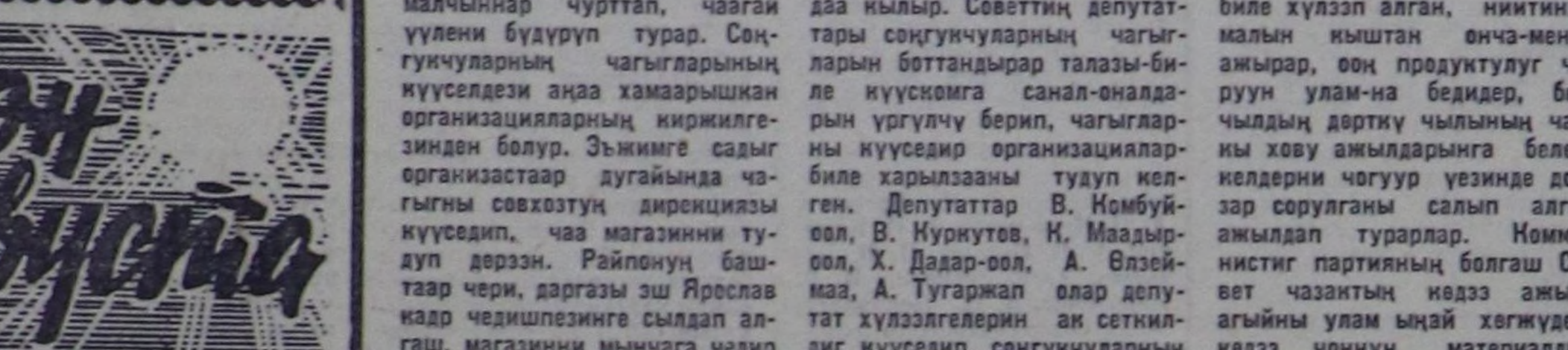
★ Советтер болгаш амыдырал ★

көргөш, 23 чагыны боттандырып-биле шикитпир үндүргөш, Советтин сессиязын башкарып алгаш, күүсөдип кирип-кен. Депутаттарын, доктаа-мал комиссияларын, хама-рышкан организацияларын болгаш хей-ниитиниң идеп-чугула. Ак-Тал суурда телеви-лел-биле туткан аш-чөмүң болгаш улуттук барааннары-нын холушкан магазини. 25 уруг турар ас-сад ажы-галда кирген болгаш библио-тека амыттыган. Сонгунчу-ларнын санал-оналарын өөрө-

ЧАГЫГЛАР БОТТАНЫШКЫНДА

мейлиг киржилгези-биле ам 19 чагыг күүсеттинген, дөртү күүсөлдө чоруп турар. Де-путаттары-биле ужурашкан, сонгунчулар немедде чагы-ларны база берип келген, күүсөм оларны бодунуң ху-ралдарына көрүп, чамдыкта-рын боттандырып турар. Соң-гунчуларнын чагыглары Со-веттин улус ажил-агыйына удурулгазын сайыраңгайы-ларынга, организас-массалыг ажилын идепкейликтеринге улут-умур-дузалыг болуп ту-рар.

Сонгунчуларнын чагыг-ларын күүсеттингенде эи-ниң кол-колун демдеглээр

нип көргөш, Ак-Талдың эге-шкөөлүн сес чыл шкөөлөзү кылдыр эде организас-тан. Радиобелдир база тургус-туңган, ак-талчыларнын өрө-ге бүрүзү радиолуг болган. Илүбүзү даштын чагайжыдыр туруп, нугаанчылар таласы-биле чагыг күүсеттинген, ону хей-ниитиниң күчү-биле кыл-ган.

Хайыракан биле Эжым аразы-га телефон харылзазын тургузар дугайында сонгунчу-лар депутаттарыга чагыгы мурнунда болуп эрткинээн сонгунчаларда берип келген, үе эртип, күүсеттинмейн тур-ган, бо чылын телефон шу-гуу шөйдүнгөн. Эжымда хей малчылар чурттап, чагай-тары бүдүрүп турар. Соң-гунчуларнын чагыгларынын күүсөлдө эне хамаарышкан организацияларын кирижил-генден болуп, Эжымге садыг организас-тан дугайында ча-гыгы сонгунчуларнын күүсөлдө, чаа магазини ту-руп дөртүз. Районун баш-таар чери, даргасы эр Ярослав кдар чедикшениге сыдап ал-ган, магазини мынчага чедир ачыткан, автовакалар үзүп-тегишкенин берип турар, малчылар Хайыракандан, Шаган-Арыгдан, Бали-Иолдан барып херегеленин сыдып ап турар.

Алды-Шынаа болгаш Ней-Чыраа суурларда сонгунчу-ларнын чагыгларын боттанды-рып чамдык амыдалар кылдыган. Сонгунчул күүлө-биле Ней-Чыраа суурда хары угаа 12 ники кирер бус-биле изидер

Мурнакчы бүдүрүлгө

«Восток сантехмонтаж» коллективин эрткен үшкү кварталда республика бүдүрүлгөсүнүн социалист чарымына эи эи көргүзүлгөсүн болгаш бирги чери алган. Ажылда кирер кымыл-да тууга бо бүдүрүлгөсүн амыттылар боттарынын үзүп кириштирип турар. Туугунуң канализацияны, суг болгаш одалга системанын бүтү амыдаларын олар кымыл турарлар.

Бүдүрүлгөсүн түс-түс бригадаларын аразында социалист чарыш бо хүмө-дө канчаар-да аажок калбарган. Алаа эи көргүзүлгөсүн Кызылдың Улут-Хем кварталында чурттап баажыларда амыдалар турар эи В. Мишинге удурткан коллектив бригадалары кезигинери чедип ап турарлар. Бригада бот-оруга-ча-мылга ботураар амыдалар турар.

Монтаж амыдаларын, камвалган айтырларын бригада кезигинери доктаама чурттап, малчы монтажник-тин ирени мерекелерге амыттылар өөредирине онза кичээлгеи улашты-рып турар. Профтехучилищене келген амыттар бо бригадала бүдүрүлгө прак-тиказын эртирип турарлар. Оларнын ча-мызы ында амыдалы берген. Бирги ЧУ-РУКТА бригадир В. Мишин (он таласы-да) амыл монтажниктер В. Сиккин, Ю. Хвостов, В. Торгашенко, В. Алатов олар-биле кымыл амыдал сүмөженин ту-рары. Алаанда ЧУРУКТА мурнакчы кан-накчы В. Барковтун амыдал турары.

В. РАЧКОВСКИЙ.

ТУРА-СОРОКТУГ ТУДУГЖУЛАР

Бо чыгы тууду планын канчаар күүсөдип турарын бригадир Ондар Кенденов-чиден айтырды. Ол мынчаар харыялды:

— Сохотон ажил-агыйы улам хөгжөөн тууду, чурт-талга, бүдүрүлгө, культу-ра амыдалына чаа-чаа ту-дуглары кымыл чыда-на негеттин турар. Бо чыгы напнаттыган туудуларын бригада Улут Октябрьнин 61 чыл байырларынын бүдүрүл-гөсүнөсүн Тодаргайларга, ийи калтыралык 3 бир кав-тиралык 6 чуртталга баажы-ларын хей кылдыган.

Бо чыгы тууду планын канчаар күүсөдип турарын бригадир Ондар Кенденов-чиден айтырды. Ол мынчаар харыялды:

— Сохотон ажил-агыйы улам хөгжөөн тууду, чурт-талга, бүдүрүлгө, культу-ра амыдалына чаа-чаа ту-дуглары кымыл чыда-на негеттин турар. Бо чыгы напнаттыган туудуларын бригада Улут Октябрьнин 61 чыл байырларынын бүдүрүл-гөсүнөсүн Тодаргайларга, ийи калтыралык 3 бир кав-тиралык 6 чуртталга баажы-ларын хей кылдыган.

В. РАЧКОВСКИЙ.

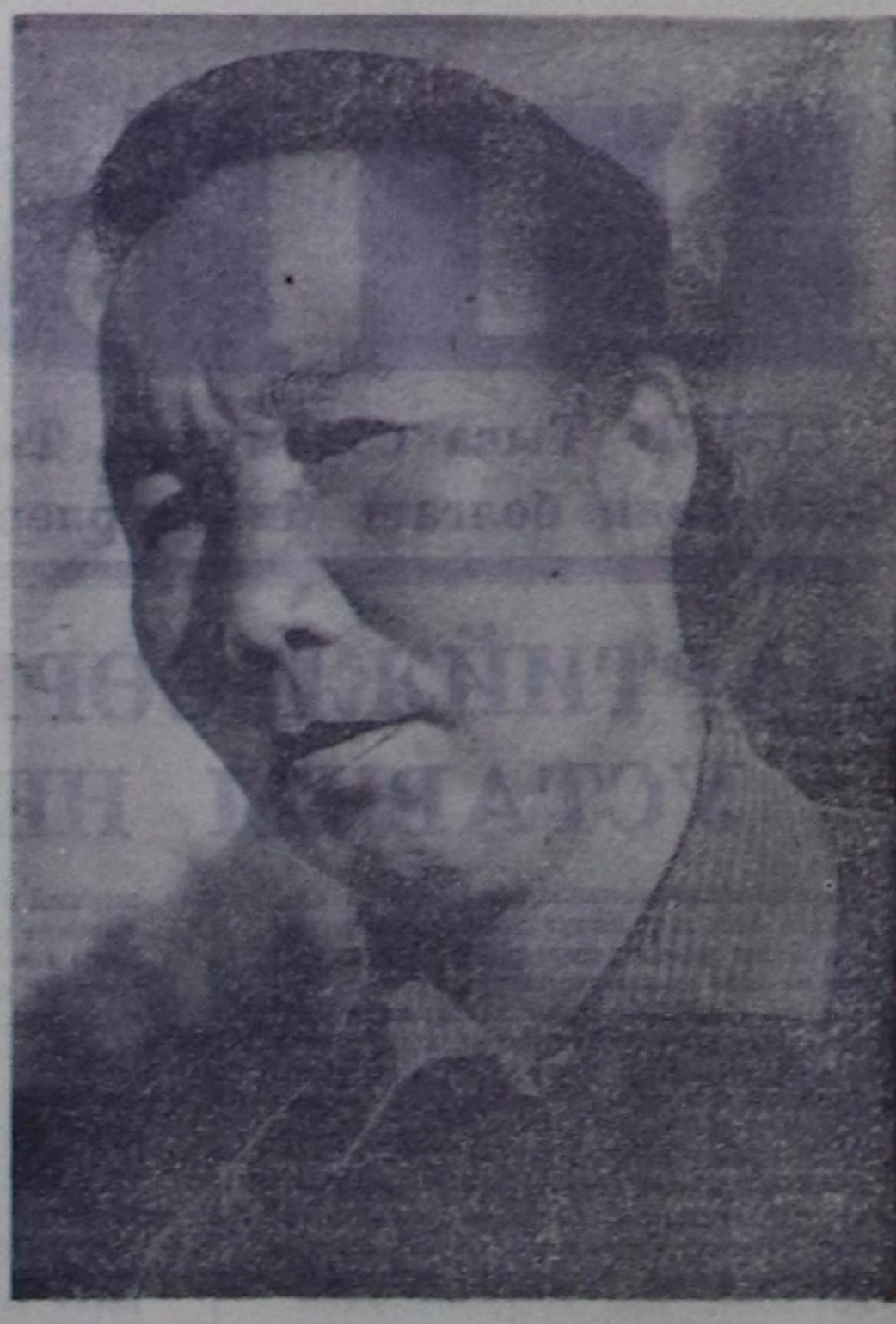
ИРГИТТЕРГЕ ИДЕГЕЛ УЛУГ

Иргиттер кыштаа боттары күүсө-не белеткеп, боттары күүсө-биле 20 тонна си-генин, 8 тонна көк-сууны бе-леткөш, кыштаада чедирп алган.

Кара-Хал, Таспы-Аксы, Ку-ла-Аксыр ол мынчаар болгаш өскө-даа черлерге чурттап, ач-нап, балыктап чоран чон кол-лективиг ажил-агыйыга кат-тыжып, «Кара-Хал» кол-хоз чаа-ла тургузуганга Балчый Балданович Иргиттин өт-бүдөй кодан хойну хулаап алган. Он бээр-ле, ам он чеди чылдарын тургузуга Бал-чий Балданович биле Сенден-ма Намчылова колхозунуң хойн малды, мурнакчылар-га саадып келген.

Беш чылдыг үшкүзүлгө чус хойга оонаштыр 103 баш хураганын кадалап ап, ко-данын хур кыш ажырып, бо ажил-агый чыда-ла бир ду-гаар хураганын 400 баш анык хойларын хулаап алган-нар.

Ам олар бо кыштаагы-нын чедикшигиг эртип, чус баш хойга оонаштыр 100 хураганын кадалап ап, хой дукту кыргып, В. И. Ленин-ниң төрттүнгенин бээр чус чыл болуп оюнга болгаш Совет Тываның 25 чылы-

Тыва АССР-нин Дээди Советинин депутаты Сенденма Намчылова Иргит. В. Тартамыч фотогу.

Совет чурукчуларнын хүндүлүг сорулгазы

(Тонгуз, Эгез 1-ги арында)

Чогадыкчы болгаш организастыг айтырчылар кыс-халык турар деп, илеткеди демдегел.

Улан чуул амыдаларын дурутканга болгаш мерге-жилдиг организастык кадрлар бүтү-ле республикаларда бар апарган. Ичинде чаа ор-ганизастыг амыдала хей-хей чуудулар кириштирип турар. Ажылчы чоннары, мынчыл-гау олар салгалды эстетки-лиг бүтү кириштирип турар, шак ийди улут бол-гаш харымсалгалыг улаштык амыдалына бүрүнү-биле хаа-ра туутушкан турар. Чурукчу-лар өнөөдөри ол херек-ти улут кичээлге-биле көрү-жүрүт.

ССР-иниң Чурукчулар өнөө-дөсүн чуртталга турары, дашкын чуртталга-биле культу-ра харымсалгалык таласында улут амыдалы дугайы Е. Ф. Белашова илеткен.

Сөөлүг он чылдарын ду-гузуда дешигелдег реалист-тик күштерин буржуа модер-низм-биле демисил чыгы-жыткан.

Социалист реализмниң туугу-чу бижылдар хулаа-гелдег совет чурукчулар кол-лективиниң идеология харымсалгалы бо байдалдар-дыа белдир турар.

Илеткедиг кол темалары

кыс бээрээ—В. И. Ленинниң төрттүнгенин хүндүлгө бээр 100 чылынга белеткеп.

Улут баштынчынын дуга-йында чотал тургузар деп шикитиреп алган чурукчу-нуң мурнунда туруп турар со-рулга кончуг улут деп, Е. Ф. Белашова чуртаалган.

Маанаа чүгө дашкын до-мейлешкен дамчыды-биле кызыгарлатканын болбос. Баштынчынын ову-хевирин, боданынын, массаларын ор-ганизастык болгаш со-рулга кириштирип турар, то-дугуң улут шыны алгөдө-ринин орунга кири-ди.

«Ленин» деп тема «револю-ция» деп темадан алдырткан. «Ленин» деп тема бистин чуртталга социализмни тур-гусалыгын тогузунуң бол-гаш бистин Төрүн чурукчу-тун маалырыг камгалы-нын темаларын аныкта-тынмас. «Ленин» деп тема «социалист амыг үе» деп темадан аныкталтынмас.

«Владимир Ильич Ленин» төрттүнгенин хүндүлгө бээр 100 чылынга белеткеп дугайында ССРК ТН-ин до-ктаап чурттуң бүтү идеология амыдаларын уга-нышкынын иле тодаргай-лаан. Ам ССР-иниң Чурукчу-лар өнөөдөри, республика-лар өнөөдөринде тодаргай

чогадыкчы планарын амы-дал кылган.

1970 чылдын апрельде Моск-вага Бүтү-өнөөдөсүн улап чүдү дегеленин болуп. Чу-рукчулар өнөөдөсүн бүтү-ле идеиял, чогадыкчы болгаш организастык амыдалы ол дегелде кол чери ээлеп ту-рар.

Социалист боттут амыдал-ралдык наас-чарыжы, төрөн Коммунист партиянын удуртулгазы-биле совет улус-тун амыдалы боттандырып турары Ленинниң идеия-ларын өнөө-чагынын көрү-жүрүлгөсүн чүдүлгө совет чурукчулар чыгыс эр-ти деп, Е. Ф. Белашова тү-нөлдө чуртаалган.

Даргалык В. В. Бородай ССР-иниң чурукчулар Эле-вонин Тон ревизи комиссия-зын дарганы И. Ф. Титова сөс берген.

Ревизи комиссиянын илеткелиг сөөда чарас-чаралар. Сөздүн делегат-тары болгаш аалчылары Кы-зыл шолче чорупан болгаш В. И. Ленинниң маалыгында бола ады бидимме содда-тыл көөрүңе чечектер боо-даны салган.

Көжөк хурадаашына илеткедир таласы-биле са-налганын эгелөөн.

Сөөд амыл дүң үрүл-чүлгө.

ПЕСЕЦТЕР ӨССҮН-НЕ!

РЕСПОТРЕБСОЮЗТУҢ Кы-мыл аң фермазы—Рос-сия Федерациясында дээр амыдал фермаларын бирөөзү. Ук ферма эрткен чылдын түнө-биле Центро-союзтун аң фермаларын социалист чарымына 5 ду-гаар чери ээлеп. Бо дээр улут чедикшин, чүгө дээр Центросоюзтун нугууна 250 аң фермалары кирип турар болгай. Бүдүрүлгө көрүзү-лгөсүн таласы-биле чедип алган чедикшигенин дээр Центросоюзтун Хүндүлгө биж-ни-биле шактыган.

Аң фермаларын коллектив бо чылын база эи түн-өөдөри чедип алган. Оң дугайын ферманың эргелек-чыл Нил Николович Голоче-вич мынчаар чуртаалган турар:

— Юбилейлг чылда күрү-не аяк-аң пессецтер (диги-лер) кези дуузар планын даалгалаарымыз амыг күү-сеткен бис. Күрүнеге дууза-ган ийи пессецтерин бирөө-зиниң ортуман унаа 71 рубль, а эң дээр нештин өр-тө 92 рубль 40 көнөк болган.

Бо чылын бистин амы-далымыс республиканын кү-рүнег аң-өлүк дуузар планы-нын барык 30 хуузу дуузар хулаагелди. Ону барымда-лаш, эрткен чылда төрүр 450 пессецти фермага арты-рып алган бис. Оң түнөлдөг пессец азыраакчылар бо хуурада 2500 анык пессе-терин ажаап алган. Бир те-

рүр пессец-ле 12, 15, а чам-дыктары 6, 8 оолдарын төрөө. Бир эвес бүтү пессецтер бир дески төрөө болза, көрүзү-үс оон-даа бедик турар ийи.

Ол фермада азырап турар пессецтер чурттуң соңу рай-оннарында непертөөн пессе-терден барык мылал чон. Оларын холга тууду азыра-ры берге болгаш нарын. Оң кезинде кылган продукция-ны — тоннарын, мюкөдүрү-тарын болгаш өскө-даа хеп-терин чүгө бистин чурттал-гын эвес, харым дашкын чуртталгын амыг чөпү

улут күлө болгаш сеткил ха-нышканын-биле галып ап ту-рар.

Чонун чагай чорутууга бараап болуп турар бо чүгө-ла херекке кымыл чоруп көрүзүгү турар амытчылар мында хой. Пессец азыраар бир-ги салбырын амыгчыны Ед-россия Андреевна Бардина Москва чогулга аң ферма-зына ийи чыл амыдалаш, Тывага дөрт чыл бурунгаар келген. Ол бо чылын төрүр 50 болгаш аскы 12 пессецти азыраап, он 379 пессецти алган. Эи Бардина профва-лс комитетиниң кезигини хулаагелде баш эи күүсө-тин турар. Анык амыгчы аң-өлүк техникалар аачоо өөренип кирипте белетке-нип турар.

Респотребсоюзтун садыг-кооператив улашканын болуп сургууларын пратина

арттирери-биле алаа чедө бер-ген турда сонугадымыс. Бир-ле амыгчы пессецтерин канчаар сойрып, оң кезиниң үзүп канчаар аштарын, ор-бак болгаш чүгө кештерин калдырарын чуртталга талы-ла турар. Ол аразында сургуулар элөөн нап амыг-чыларын салган болгаш бидилгил харымын алганар. Ол болза мергелелдег амы-дал Николой Николович Бардин болду. Коллектив кезигинери оң кылган амы-дал үрүлгү бедик үнөлө-биле хулаап ап турар.

Аң фермаларын кээр үе-дети перспективасы улут. Пессецтериниң саны дыма өөр. Оң тодаргай херечин болза калар чылын 3800 пессец кези садыр. Ийди болганда ажил-агыйы элөөн алгы-дар апаар. Ону барымда-лаш, бо хүмөдө бонтиро-ваны хыламчалыг чорутуу турар. 1971 чылда пессецтерин саны ийи катеп эсен турар, азы 8300 баш кедер. Оң барык 575000 рубльтин орута-ны амыг, бо дээр, бистин республикага аң-өлүк белет-кенин бо чыгы планнага дөп көрүлгү-дүр.

Ферма хооралаан элөөн хоор-челде турар. Ийи амыгчы коллектив кезигинериң найыс-малы-биле артыктыла-мында элөөн таарымча чок чүдүлгөсүн барып маана ай-тыры чедө чоруту. Чүд дээр, ферма биле хоорай ара-зында эи орук чок, оң уу-рулда малаар автобус маина-вайы турар. Бо чорук мын-чы өөрөлгө чылы элөөн-де шкөөлүн урулгала таарымча чон байдалы туугу-луп турар-дыр. Олар шкөө-ле барда таарымчалык ма-шынчалык олурутарлар, а чамдык чаа-даа маалы-ныкталар. Бо айтыртын шикитиреле чотугу респу-блика орнгалары ферма кол-лективиниң дээр кандырар ужураут.

Алар азыраар элөө бо-ла болгай. Эске кичигин чедип келгенин пессецтер дораан-ла эскери наарлар: сыйт, сыйт, хуру кылды алгырылар болду. Чаргап турары оң-дыр ийи. Оң үнөлгү алгырын массалык-биле сөп эгелөө. Унелг кешиг пессецтер өсүгүрү-ле болуң!

А. АПР.

УЛУСЧУК КОНТРОЛЬ БОТТАНЫШКЫНДА

Бо чылдың октябрь айда СЭКП Чоюн-Хемчик райкому биде районун улуусу контроль комитети мал ажылында улуусу контролёрлар човулду хуралын чыып, анан шийттир мал кыштагылашкын организастык чорудар талаа-биле улуусу контролёрларын соругаарынын дугайында айтыртып чугаашкан.

Хуралга колхоз, совхозтар-нын удуртукчулары, нда партия организастыкларын секретарлары, мал ажылы-нын тускай эртемнелери олуржуп, районда сүт-бараан фермаларында, хойжу бригадаларда, кодан бугу-биле малдын кышкы байлалы, нда малчыларнын амды-ралы анализтешипкан, мал кыштагылашкыннын уе-зинде улуусу контролёрларын соругаарынын талаа-биле, ук ажылда бар чептерини чылдыртып талаа-биле толгарай шийттир хурал алаан.

Улуусу контролёрларын човулду хуралын шийттир човулду хуралда бугу-ле улуусу контролёрлар биде улуусу контролёрларын соругаарынын талаа-биле, ук ажылда бар чептерини чылдыртып талаа-биле толгарай шийттир хурал алаан.

ШИИТТИРНИН КҮҮСЕЛДЕЗИ ДЭЭШ

ажылдап кылган. Чугле «Сүт-Хол» совхозун бери сүт-бараан фермаларынын, хойжу бригадаларынын 9 кезек черлеринде улуусу контролёрлар биде улуусу контролёрларын соругаарынын талаа-биле, ук ажылда бар чептерини чылдыртып талаа-биле толгарай шийттир хурал алаан.

Район хуралын шийттир-нин күсөттир турары-нын талаа-биле ажыл-агый-ларга чоруткулаан хыналда рейдлеринин түнөөдөрүн дугайында медээлер ам бөлүк-терден болган постулардан районун улуусу контроль комитетинде кээп турар. Ыланга «Болоневск» колхозка чоруткан рейдинин түнөөдөр хойжу С. Балнын кодамында чамдык хойларда коду бары илерен. Рейдинин түнөөдөр районун кодо-ажыл-агый эртемнелери техник човулду хуралын шийттир човулду хуралда бугу-ле улуусу контролёрлар биде улуусу контролёрларын соругаарынын талаа-биле, ук ажылда бар чептерини чылдыртып талаа-биле толгарай шийттир хурал алаан.

Оон-биле чергелештир о-ла колхозка 12 малчылар турт-таар таарымчалык оран-сара-биле хандырткан турган ба-за илерен. Оон соолунда колхоз баштаар чери 500 кг кидисти салып ап, ол малчы-ларга чыгып өткери кылды берген. Бо колхозта хуу ма-ларын шийттир малчылар аныгалаан.

«Сүт-Хол» совхозун чам-дык кодамында дүвөр-анин байдалларын аткан. Совхозун Бора-Тайга салбы-рында малчылар Ховалыг Хово-оол, Ондар Бошка бол-ган Донган Донгузар олар кышкы уеде турттар байжы-лар-биле хандырткан турган хонуп алары-биле салбы-рынга калып улаа кээп тур-ганар. Улуусу контролёрлар-нын дуаа-биле ол малчы-лар ам турттар оран-сара-биле хандыртканар.

«Искра» колхозун деви-сөөрлөдө бо чылдан хар кы-ды чаткан турбун, колхоз баштаар чери мал кышта-гылашкыннын талаа-биле ба-гай организастык улуусу контролёрлар рейдин илерет-кен. Чалаан темпик солгай талаа-биле турган малчы-лар оң талаа-биле чуга хар-мы оларарже көжүргөн. Улуусу контроль биде улуусу контролёрлар тур-таар-лаа, бо колхозун кыш-тагылашкыннын талаа-биле, ук ажылда бар чептерини чылдыртып талаа-биле толгарай шийттир хурал алаан.

бараан фермаларында 12 чуртталга башкыларынын нечкелерин чок, солгалары шийттирмиз, кодамында 5 куудартып ийин чоокка чедир ажылдагылашкын тур-ганы, дус чедиртимиз, өлөр чыгылаар кидистиң белеи эвезин илереткен.

Чалаан сумулаа нжи-лерин хуулуна малын кол-хозтуулаан агыллар ажылды ам чорудуп турар. Бо колхоз-та мал кыштагылашкыннын талаа-биле ба-гай организастык улуусу контролёрлар рейдин илерет-кен. Чалаан темпик солгай талаа-биле турган малчы-лар оң талаа-биле чуга хар-мы оларарже көжүргөн. Улуусу контроль биде улуусу контролёрлар тур-таар-лаа, бо колхозун кыш-тагылашкыннын талаа-биле, ук ажылда бар чептерини чылдыртып талаа-биле толгарай шийттир хурал алаан.

Малды хур кыш акыра-соруга-биле колхоз, совхоз-тарын ферма, бригадалар-ында улуусу контролёрлар-нын 33 бөлүктөрүндө, 93 по-стугуларда 800 агыл контро-лёрлар мал ажылында кол хайтаралды салган ажылдап турар.

СЭКП ТК-нын октябрь (1998 ч.) пленумун кодо ажыл-агый талаа-биле шийт-тирлерин чедиртимиз бот-таарында улуусу контро-лёрларын ролу узат.

Д. ХЕРТЕК,
«Шынык» штатан
дашнар кор.

АЙЫЛДЫГ ПОЛИТИКА

УЛАН-БАТОР. (СЭТА). Сог-гу-атланта эвилелин удурутукчулар делегей байла-лын моон сонгаар-лаа база дүш-күрүлү болдулар. Европанын болган делегейин айымы чок чоруун хандыртканын орунга моондактар тургузар салгы-тыг деп, Улан-Батор радио-у бодунун таймыралында ме-дегелен.

Таймыралыда МОЦАМЭ агенттигел дамыткан. Эндере чепселдерин, социалист-чурттарга уду урегелер, чонгелер кылыртып ий-а-нып турар барын талзын импералисттик биде улуусу-нын дайынзак планарын СЭТА-нын медегелен солгалаан деп, ус радионун таймыралында айтыкан. НАТО човулелин Брюссельге болган сессия-нын үндүргөн шийттирлерини херечилеп турарын эу-гаар алырга, социалисттик чур-тарын чорудуп турар тайбын болган делегейге кады ажыл-дажылга чорударынын поли-тиказына НАТО-нун уду-рукчулары дайыга калба-биле белектеринин, агрессия кылыртып политиказын ажымы-биле удуулаштыр са-лып турар деп, ол таймыр-лаа медегелен.

ДАШТЫКЫ ИНФОРМАЦИЯЛАР

Демиселдин болгаш тиилелгелернин оруу

УЛАН-БАТОР. (СЭТА). Моол Арат Республиканын чар-латтыгынын хуну демдегеленип, моол улус 44 чыл иштинде эртин келген орууче дүрм Бугаар чоругаар-биле көрүп турар деп, ноябрь 26-да үнген «Ун» солу бижип турар. Ол дээрде демиселдин болган тийелелгелерин оруу-дур. МОЦАМЭ агенттигел дамыткан ол чүүдө чугаалап турары болза бодунун дайынчкы авангарды МАРП-нин удурутугаары-биле. Совет Эвилелинин болган акы-дунда өс-ке чурттарын дууламчы-биле бистин улус чүс-чүс чыл-да хожулаан чоруун чок кылган, социализм чедириминин тургузуп турар, бо дээрде эртен чылдарын кол түнөө-ли-дөр. МАР-нын төгүлүг дуржулгазы Азияны, Африка-нын болган Латин Америка-нын хамаарышас чорукту чаа-лап алган анык чурттарын эки улус-тинес бооп турар.

Моол улусе ажыл-агыйын бүгү адыралы, култура, эртен болган турп чуга келген тууун-ла узам хожуун, чонун амырал дедизи чалгылаш чок белип турар деп, чүүдө айтыкан.

Язым-бүрү черлерде улустунун, кодо ажыл-агыйын чаа-ча бидүргелери оуп, хоорайлар, аймактар тоитери болган суурлар туттунуп, чагайым, кодо ажыл-агыйын материал-техникте базазын бижыгып турар. Ам госхоз бу-руу 10,8 мың гектар тарым черин, чүс-чүс тракторларын, комбайнларын, автомашналарын.

Кузлутрада уду чедиримин бар. Бижик билбес чорук узаттыгын. Чурт ам бүгү-нтинин чед чыл ооредател-енип кирип турар.

МАР-нын делегейде ат-алдары өскөн, дөртен ажык чурт-тар-биле дипломаттык харылааны туруп, делегейин кой-хой организастыкларын ажылында кирип турар.

Моол улусе, МАР-нын чааа импералисттик агрессияга, чаа дайынчкы абыллыгы уду, тайбын болган улустарын арамыга наймал дэи, социалист системанын күчүзүн бижыгылаар дэи чалгылаш чок демиселер.

ЛОНДОН. Англи «Эллот отомеши лимит» фирманын баштаар черинин бажырын чангыла олура удуулашкыннын плергей-дээрине киришкенер.

ЮПИ—СЭТА-нын фотоу.

Даг-дугу тыварын көвүдөдир

«Тыла даг-дугу» комбинаттың арыгала фабриказын ажылдагыны болган инженер-тех-никти ажылдагыны В. И. Ленинни чурт-тунгундан бээр 100 чыл оон күш-ажылы беле-терини уткуур дэи бугу улусту социали-стик чарыкында киришпишкан, эртен 10 ай-ларын иштинде продукция бидүргенин про-грамманы ажык күсөткен. 2000 тонна сор-тук даг-дугун ажылдап кылган.

Шалдан алып Тороон турта 2200 агыл тонна сортуг, эки шынарын даг-дугун берген. В. Федоровка, М. Сундуй-оолга, К. Дуктеге удуулаа элечегер бидүргө оналдарын ай-кварал санында ажык күсөткен келген.

Арыгала фабриказынын коллективин кыл-ган ажылы хой. Мураакчылар Ленинни ком-сомолюң 50 чылын болган Октябрь байы-ралын таварыштыр мактан шапыгалыкан.

Кол чүү—чедиримини демдегелеринде

эвес, а шийттирлетимиз айтырларже кич-сөөгөй салыр дэири бистик партиямыс кезе-де айтып келген. Бортун үндөзүлгө, комбинат-тын администрацияда, парком болган кей-инини организастык арыгала фабриказы-нын агы удеги ажылында кич-сөөгөй күш-тедире чогур.

Фабрикада сортуг даг-дугу бидүргенин по-лорла темпиз эртен айларда турганман ку-дулаан. Чылдагыны чү? Фабрикада бидүр-гө плананын чедиримин күсөткөдө биде элечегер рудниктен хамаарып. Ындыг турбже соолук хунерле рудникте күш-ажылың бидү-рүчүлү чалыскаан.

Забойларда буза текичек дашты чогур өй-лаанда ажылдаас. Забойлар дугалаак болган учурунда забойчиктер бригадалары ажыл фронтуну-биле хандыртканмай, хой шаптарын, хунерин хей эртинип турар.

Комбинаттың удуртукчулары рудникке эвез-кэп, ажылдын байдалын хандыр танымып, практиктик дуза чедирейип турар деп, забой-чиктерин негедези чогут. Арыгала фабри-казын коллективин социалисттик хуулаге бау-гаар 26800 тонна спортук даг-дугун бидүр-гө ужураут.

Чыл төнтүзүсө чедир барык чангыс ай ар-кан. Фабриканын арыгалакчылары соолон се-зүп эвезер дэи, ам-даа күженишкенин ажыл-даар ужураут.

Соруга болза рудниктин коллектив фабри-каны эки шынарын руда-биле хандырын дэи комбинаттың удуртукчулары толгарай ажылды чорударында болур.

Т. ТАЛГАНЧИК,
«Шынык» кор.

Делегей бо хүннерде

Маңаа В. И. Ленин ажылдап турган

БЕРЛИН. СЭТА-нын кор. М. Никит-чинин дамыткан турары болза: ГДР-нин байыскалынын кол кудум-чуларын бирээс Унтер Ден Лисденде шаадыла хаан библиотеканын бажы-нын катат тургузуп турар. Ол бажы бол-за, немец архитектуранын чүгө толугу-тураскалы болуп турар эвес. Владимир Ильич Ленин 1895 чылда Швейцариядан Россияга бар чораш, Берлинге келген, ол библиотеканың зааларында ажылдап турган.

В. И. Ленин аңаа 1895 чылдың август 25-тен сентябрь 24-ге чедир уеде ажылдап турганын көргүзүп турар демдегелдер библиотеканын почмучулар даңазынын

дештеринде кадагалатканын арткан. Ол бодунга эркектер чугула номнарын бижип алышкан, бодунун адын В. Ульянов деп айтып турган.

ГДР-нин чааа ол төгүлүг — бажыны катат тургузарына улуз ийчегейге са-лып турар. Оон чүгө кудумчуке талаа-ын катат тургузарыга 2,5 миллион марка-ын үндүрүп берген. Тудукчуларын, архитек-торларын болган чуртукчуларын кызы-мак ажылынын түнөөдөр бажынын ол кезе колонналары болган барельеф-скульптуралары-биле кады барык-ла бүр-нү-биле катат тургустунган. Бажынын иштинде каасталга ажылдарын чорудуп турар.

Чурттап турган үлөрүн чур-тукчу Бертон Силверманнин көргүзүп, чурдан чуртуктери-биле ол чүүдө кады паркан.

НОЯБРЬ 28-ПСЛАМ МАВРИТАНИИ РЕСПУБЛИКАНЫН ХАМААРЫША ДОГУНАП ЭГЕЛЭЭНИН (1960 ЧЫЛДА) ЧАРЛАТТЫНГАН ХУНУ

Мавританиянын согу талаа-зын муруну талаа-биле чедир амгы уениң агаар лайне-риниң ужарында ийн шактан эвез эвес үе негеттнер. Сурагым чогалаа-ужудукчу Антуан де Энзуперинин чогалаа-мактан ол чурт биеде бодунун эжелеткен күрүмез Франциядан ийн ка-лат улут девишээрин. Оон биди чартык миллион кижил-лг чонунун дөрттүн үш ке-зи — Сахаранын эленин улуз хоуу девишээрлеринде кода-кодан тежелет, элчегел-лг, хой, өткүлүг көжүп чо-луп турар малчылар.

Күрүм чызылден билди-нип турарын баугаар алырга, Мавритания — девишээрлерин удууна чийгелге көргө, эи эвез чонуг чурт. Маврита-

ПРОГРАММАЛЫГ ЧУГА

БАМАКО. (СЭТА). Малинин түр чааанын баштыкы ка-питан Йоро Диаките ноябрь 25-те радио дамыштыр про-граммалыг чугааны кылган. «Национал хосталтанын шериг комитети-даа, армия-даа эрге-чагырганы үргүлү-ле турган турп бээр дивейн турар» деп ол медегелен. «Конституция-га хажыдышкын кылдыр тургустунган» политиктиг органи-заацияларын кажа-даа турбас кылдыр дүжүргөн, өске органи-заацияларын ажыл-чорудугаарын чурт сокоткан деп ол чугаалаан.

Амгы конституцияны өскөртүп апаар деп, Йоро Диаките дийткан. 1969 чылдың баштайгы алды айларынын дүргү-зулат чаа конституциянын төвөлелинин талаа-биле ре-ферендум чорудар болган 1969 чылдың төнтүзүгө чедир национал хуралды, республиканын президентинин согуру.

Даштыкы политиканын талаа-биле чазак «күрүмелер-биле акы-дунма наймалдык харылааларын хевээр тудар» болган «улустар аразынын кады ажылдажылгаан база тайбын дэиш туржур», «КНО-нун иделарында болган принципте-ринге шынч» болур, «африкал чангыс элтиң идеалдары-га база шынч» бооп артар» деп, Диаките медегелен.

Англи журнал К. Маркс дугайында

ЛОНДОН. (СЭТА). «Таймс» солуунун өскөрсөөдө ка-сырлыга кылдып унур турар «Санди таймс» мезгиле деп сеткүлү К. Маркстын амды-ралынын болган ажыл-чору-дугааларын дугалайла бажы-нын номонунга барык чарты-кым элел турар материалды паркан. Джон Мортимерин бижизин ол чүүдө Кара Маркстын Лондонга чурттап турганын тодорай-биле та-

быкырлап, ол революс-чү болган эртемден кижиниң амдыралынын база ажылы-нын дугайында эи санын-зекер кырында барымдалар-ын чыгарып турар. Автор К. Марксты билер турган кижилерин чүт-бүрү чуга-аларына болган сактымышкын-нарын бижип, Лондонда оон аңа-биле тоалышкан черлерин тодорай таймырлап турар. Кара Маркстын Лондонга

Премьернин медегелели

ПАРИЖ. (СЭТА). Сьерра Леоненин муруну талаа-биле корум-чурум чок холээзин-пер пентер берген. Ону уузакар дэи чуртта ооза байдал тургустунган чар-латтыган. Чуртун өске де-вишээрлерин корум-чурум чок холээзин пер пентер бер-ген дэи ооза байдалы чар-лап тургускан. Франс Пресс агенттеленин корреспондент-тиге Сьерра Леоненин премьер-министри Салаа Си-вене мичалдыр медегелен. Сьерра Леоненин сан-хоозу-

нун байдалы экилээн деп, ишттик байдалга хамаарыш-тыр ол медегелен. Оон чу-галаанын баугаар алырга, даштыкы чурттарга салар кол бараан алмаз садарынын көвүдөзүн оу херечилеп тур-ар. Сьерра Леоненин чааа чонун амдырал-чуртталга чарыгалдарын эвездир хемчегелерин ап турар болган чонун кылдыр ажыл-книп кө-вүдөлериңе чамдык түнөө-дөр чедик алыгана деп, премьер медегелен.

Тулчуушкун үргүлчүлөвишаан

ПАРИЖ. (СЭТА). Франциянын Барын Германия-биле кызыгалында эи шыгыны каадым контролю тургустунган. Кызыгаар эртер кижилерин 200-тен ажык франк ар-тире бербеп кайды тигер кижилер хынал турар. Кызы-гаараан алдын болган бажынын арнаашкын билеттерин эртинер база хоругат.

СЭТА-нын фотохрониказы.

ТУСКАЙ ДОГУНААШКЫННЫН СЕС ЧЫЛЫ

нииниң наймыскалы Нуак-шоттан Тагант окруттун ад-министративтиг төвүгө чедир чоокта чаа самозеттук ужудуу чорам мен. 500 кило-метр ужудуу келген бүгү оруууска чангыс-лаа туралг таварышкан.

Мавританиянын тускай до-гунаа күрүм кылдыр чар-латтыган хунуна улетуруп, чангыс-лаа километр дуртук чазалыг оруу, чангыс-лаа школазы ийкеге эмнеге че-ри бери чок. Атлант далай эри-биле кызыгаарышкан чуртук хиренине, чангыс-лаа далай орток чок турган. Тускай догунаа бүрүн эри-лг болурун чедик алаан. ол чурт бүгү тудуларын айта-дан черге тудуп эгээр ужурга таварышкан. Маври-

тан улус хожулаангай чораян ажык эркен, алмазыла барып экономика, социал бол-гаш култура чарыгалдарын ооруу-биле хожуу «ге-лээр деп чүгө ийчан бугу-роор кижиле ховар турган. Ындыг турбже улуусун со-рук киришкенин патриоттук септик-сатымын, эртен шаг уружуктарын чалдык-рыпче чүткүлүн күштү бодунун төвүг медегеленге чаа-чаа ийчанарын бижип кирип арганы Мавританияга берген. Тускай догунаа кызы-галарын дугулаа ийчан алып катал көвүдөз, а ол чылдарын дугулаа чон-нун кижиле саныма оонаштыр оон чылдың-ла оери орту-маа-биле 9 хуу хире болган.

Баштайгы чазалыг орук-тар, далай ортокчелер, агро-номдар, электростанциялар, школар, эмнеге черлерин, алты, балык, көдө ажыл-агый продукцияны сайгарып ажылдаар бидүргө черлерин тургустунган. Нуакшотта хе-анстер бидүргенин төвү на-ционал чоругаар болуп тур-ар. Оон бидүргөн чамдык хевс хевирлер эртен чазын Италияга болган делегей яр-марказыга алдын медалы-дар-биле шапканат. Чуртта телеграф-чотка болган транс-порт харылаазы тургустун-ган.

Мавритания — Африканын даштыкы салды талаа-биле чедириминиң хожук турар хой эвес күрүмелеринин би-роон. Бойдус байлактарын бодунун күжү-биле ажылаар болган ажыл-агыйнын оон өс-кө адыралын хожуктар арта-алыны ам-даа чок болганы-нын уламында Мавритания даштыкы чурттарын дуа-ламчызын ажылаар ужурга таварышкан.

Социал-экономика талаа-зын бистин амгы байдалы-ныска даштыкы — дууламчы-оржек чугула болуп турар деп, башкычыны Маврита-нияны президентин болган МУП-иниң ийчиге секретары Монстар Улда Далаа чоокта чаа чугалаан. Ынчалзакон мавританнар боттары шууду-гу ажылдаас болза, олар даштыкы дууламчынын ботта-рынын күш-ажылы улуз улуу-биле солур деп ийчан шийттирген. Болган турбас болза, даштыкы дууламчы чогучалыг болбас, кажаң ийин ол дууламчылаа черле ойталаар ужураут бис деп, президент медегелен.

Чуртун экономикаын хож-күдериң байтайгы дөрт чыл аланы чедириминин күсөткенин, чала ам 1969—1973 чылдарда күсөдир, пер-спективтиг чаа программа чо-гаалды турар. Ол планын төвөлөп турарлар баштайгы планын чогатканар дег эвес, солдуулаа мавритан эконо-мистер. Акмалдырышкын чамдык хемчөөлү-биле черле даштыкы дууламчылаа хамаарыгалыг болур.

Ислам Мавритания Респуб-ликанын даштыкы политика-ын наа-даа каттыкшынын, африка чангыс эи бидүр-гөни, дарылаан улуустарын даштыкынын принциптеринге үндөзүлгөткөн.

Мавритания биле СССР-нин арамында наймалдык хары-лаа тургустунган. Совет-мавритан сандык ажылынын чедириминиң хожук турар. Буруну чызын бистин чур-тар-арыстын арамында култу-ра, эртен талаа-биле кады амдылаа дугайында ду-гуржукага ат саздыган.

Совет Эвилел анык ре-спубликага дуулап турар. Ад-министративтиг окрут төвү—Тиджажага болуп совет эи-чилерин тургускан медицина участогунда ажылдап ту-рары ол дууламчыныкы база бир илерен болган. Контук берге бойдус-кызым, амыра-рал-чуртталга байдалына шуудуру ажылдаш, совет тускай эртемнелер ол чер-нин чурттанчыларын кыныкты, хундулелин чаа-лап ап турар. Оон километр ийраа черде аарыг кижиге агаар-бойдус байдалы канды-лаа турда, кажаң-даа дуза чедиринге оларын белеи, чаагай сеткилди — боттар-кын кижизик хундулелин күсөдүп, совет, мавритан улуустарын арамында най-малдык уагерин көргүзүп турар шуудуру совет амгы-нш-чилерин чаагай моушпына-рымн эи эи илерен.

В. НАДИРИН,
СЭТА-нын корреспондентин.
НУАКШОТ.

